

Stephanides Éva laudáció

Stephanides Évát még az egyetemről ismerem. Fölöttem járt, de ő is angol-orosz szakos volt, mint én. Édesanyja az egyetemen tanított, szakdolgozatomat az ő vezetésével írtam, kontrasztív nyelvészetből. Néhány évvel az egyetem után felkerestem Stefi nénit, hogy nyelvészeti kutatással szeretnék foglalkozni, ő Évához irányított, aki akkor a nyelvtudományi intézetben az angol-magyar kontrasztív munkacsoportot vezette. Így újra kapcsolatba kerültünk. A kontrasztív nyelvészet okán vagy másfél évtizeden át dolgoztunk együtt, és a későbbiekben is gyakran találkoztunk konferenciákon és egyetemi rendezvényeken. Még a Kodolányi Főiskolán is, ahova én akkor kerültem, amikor ő már nyugdíjba vonult.

Mindezzel azt akarom mondani, hogy Évát nagyon jól ismerem és nagyra becsülöm, mind személyes tulajdonságait, mind alkalmazott nyelvészeti munkásságát, és örülök, hogy a MANYE vezetősége engem kért fel Éva laudációjának megírására és elmondására.

Hőnyiné dr. Stephanides Éva Budapesten született, akkor még Stephanides Éva néven. Férje, Hőnyi Ede neve a földrajztudományból és a nyelvészetből is ismerős. Éva családi hátteréről – a közeli ismeretség ellenére – eddig keveset tudtam. Édesanyját, mint említettem, ismertem (őt az egyetemen becsültük, szerettük), de azt nem tudtam, hogy felmenői között tábornokok és zeneszerzők is voltak. Leszármazottai között egy fiúról és két unokáról tudunk, akik remélhetőleg sok örömet szereznek neki.

Éva az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen szerzett angol- orosz szakos középiskolai tanári diplomát. Ezután néhány évig gimnáziumban tanított, majd 1971-77 között az MTA Nyelvtudományi Intézetének volt munkatársa, ahol az angol-magyar kontrasztív munkacsoportot vezette, szervezett, szerkesztett, könyvet adott ki, tanulmányt írt. A munka eredményeit számos kiadvány, elsősorban a *Hungarian-English Contrastive Linguistics Project Working Papers* és az 1980-ban megjelent, Dezső László és William Nemser által szerkesztett *Studies in English and Hungarian Contrastive Linguistics* kötetek őrzik. Ez utóbbiban az MTA Nyelvtudományi Intézetének jelenlegi igazgatója, Kenesei István is írt tanulmányt, de megjelentek más akkor vagy manapság számon tartott szerzők, Várad Tamás, Hell György, András László, Varga László, Csapó József, Papp Nándor, Kepecs Ágnes és mások tanulmányai is. A munkacsoport amerikai tanácsadója, W. Nemser professzor minden szerzővel végigtárgyalta a publikálásra beküldött tanulmányokat. Emlékezetem szerint velem is órákat töltött, hogy első kontrasztív nyelvészeti tanulmányom minden részletét megbeszélje – amiből nagyon sokat tanultam.

Ezt a jelentős projektet irányította Stephanides Éva, sikeresen. Ebben jelentős szerepe volt személyiségének: mindig közvetlen és barátságos volt, irányított és segített.

Az angol-magyar kontrasztív nyelvészeti kutatásokban jelentős részt képviselnek Stephanides Éva saját kutatásai is. Főleg a determinánsok és a főnévi szócsoport kérdéseivel foglalkozott, és ebben a témában publikált számos jelentős tanulmányt, például a következőket: *A Contrastive Analysis of English and Hungarian Text-books of English*. In L. Dezső – W. Nemser (eds.) 1973. *Hungarian-English Contrastive Linguistics Project. Working Papers 4*. Bp.: Linguistics Institute of the Hungarian Academy of Sciences and Center for Applied Linguistics. 53–65.; *A Contrastive Study of the English and Hungarian Article*, Linguistics Institute of the Hungarian Academy of Sciences and Center for Applied Linguistics Wa. D.C. 1974, pp. 123., Nemser W. and É. Stephanides, *Problems in the Contrastive Semantic Analysis of English and Hungarian*, In: Jelentés és stilisztika. Semantics and Stylistics, 1974, Nyelvtudományi értekezések 83., pp 414-421, *The Use of the Article in English and Hungarian: A Contrastive Analysis*, In: Papers and Studies in Contrastive Linguistics. Vol. VIII. (ed.; Jacek Fisiak) 1978 Poznań, pp.79-94, *A Contrastive*

Analysis of the English Infinitive and Its Hungarian Equivalent In: Studies in English and Hungarian Contrastive Linguistics, (eds.: Dezső, L.; W. Nemser), Akadémia Kiadó, Budapest 1980, pp.93-144, Genericness in English and Hungarian, In: Contrastive Studies: Hungarian-English (ed.; Szépe, Gy), Akadémia Kiadó, Budapest, 1982 pp.89-112.

Éva 1973-ban szerzett egyetemi bölcsészdoktori címet általános és angol nyelvészetből (*Contrastive Analysis of the English and Hungarian Articles*), és 1995-ben kapta meg a PhD fokozatot. Közben a Nyelvtudományi Intézetből az ELTE Angol Tanszékére került, itt többek között szintaxist, kontrasztív nyelvészetet, brit és amerikai civilizációt tanított, továbbá az orosz tanárok átképzésével kapcsolatos szervezési és gazdasági kérdések felelőse volt.

Összesen több mint 40 évet töltött az oktatásban, középiskolában, egyetemen és főiskolán. Ez utóbbi a 90-es években alakult Kodolányi János Főiskola volt, amelynek szervezésében, az induló szakok koncepciójának és akkreditációs dokumentumainak kidolgozásában 1991-től részt vett. Itt előbb tanulmányi igazgató (1992-1995), majd főigazgató volt (1995-1997), a későbbiekben az angol tanszéket vezette.

Az oktatói munka iránti elkötelezettségét mutatják tankönyvei, a szakosított tantervű általános iskolák számára írt, társszerzőként jegyzett Angol 6 (1979), olvasókönyvei (*England, Past and Present*, 1970, az *Angol nyelvi olvasmányok 1-4*, 1982, *Contrasting English with Hungarian*, 1986, továbbá és szótárai: *Szakmai szótár szakácsok és cukrászok számára* (2000) *Szakmai szótár pincérek és vendéglátópultosok számára* 2000. Munkáját *Oktatás kiváló dolgozója* (1988) és *A Magyar Felsőoktatásért* (2003) éremmel ismerték el.

Stephanides Éva nyelvészeti munkássága szerintem kifejezetten alkalmazott nyelvészeti volt. Ne felejtjük el, hogy az 1960-as, 1970-es években az alkalmazott nyelvészet egyenlő volt a kontrasztív nyelvészettel, amelynek keretében nem akadémiai előrejutást remélő nyelvészek próbálták elméleti nyársakon sütogetni a peccsenyjüket, hanem ténylegesen, a nyelvtanítás és a fordítás gyakorlatában próbálták alkalmazni a nyelvészeti munka eredményeit. Bár a nyelvtanulásban ma már kevéssé alkalmazzák a kontrasztív megközelítést, ma is megvan a létjogosultsága. Egyetérthetünk Carl James egy 80-as évekbeli cikkének címével: *Don't Shoot my Dodo*, hiszen például a fordítástudományban igencsak nagy szükség van, vagy nagy szükség lenne, kontrasztív pragmatikára és szövegtanra, a fordítóképzésben pedig, különösen a magyarról idegen nyelvre történő fordítás oktatásában, továbbra is fontos a kontrasztív nyelvtan és lexikológia. (Saját magyar-angol fordításoktatási gyakorlatomban a mai napig a kontrasztív nyelvészetben szerzett tapasztalataimra támaszkodom.)

Éva egy sor tudományos társaság tagja, vagy tagja volt (*Magyar Nyelvtudományi Társaság*, a *HUSSE*, *Societas Linguistica Europaea*, *Euralex*, az *Angol Nyelvtanárok Egyesülete*, az *IATEFL*, stb.). A VEAB (az MTA Veszprémi Területi Bizottsága) Angol Nyelvi Munkacsoportjának alelnöke, és 1998 2014-ig a *MANYE* választmányának tagja volt. Mintegy 30 belföldi és 25 külföldi konferencián vett részt (többek között itt: Birmingham, Alabama, Nashville, Tennessee, Poznan, Bukarest, Jyväskylä, Utrecht, Prága, London, Istambul, York). Saját maga is részt vett kongresszus szervezésében.

Reméljük, hogy a *MANYE* tiszteletbeli tagjaként a továbbiakban is figyelemmel kíséri a magyar alkalmazott nyelvészet alakulását, és segíti a *MANYE* munkáját. Ehhez kívánok neki jó egészséget, és szívből gratulálok.

Heltai Pál